

THE VOICE OF KIDS

Onderzoek

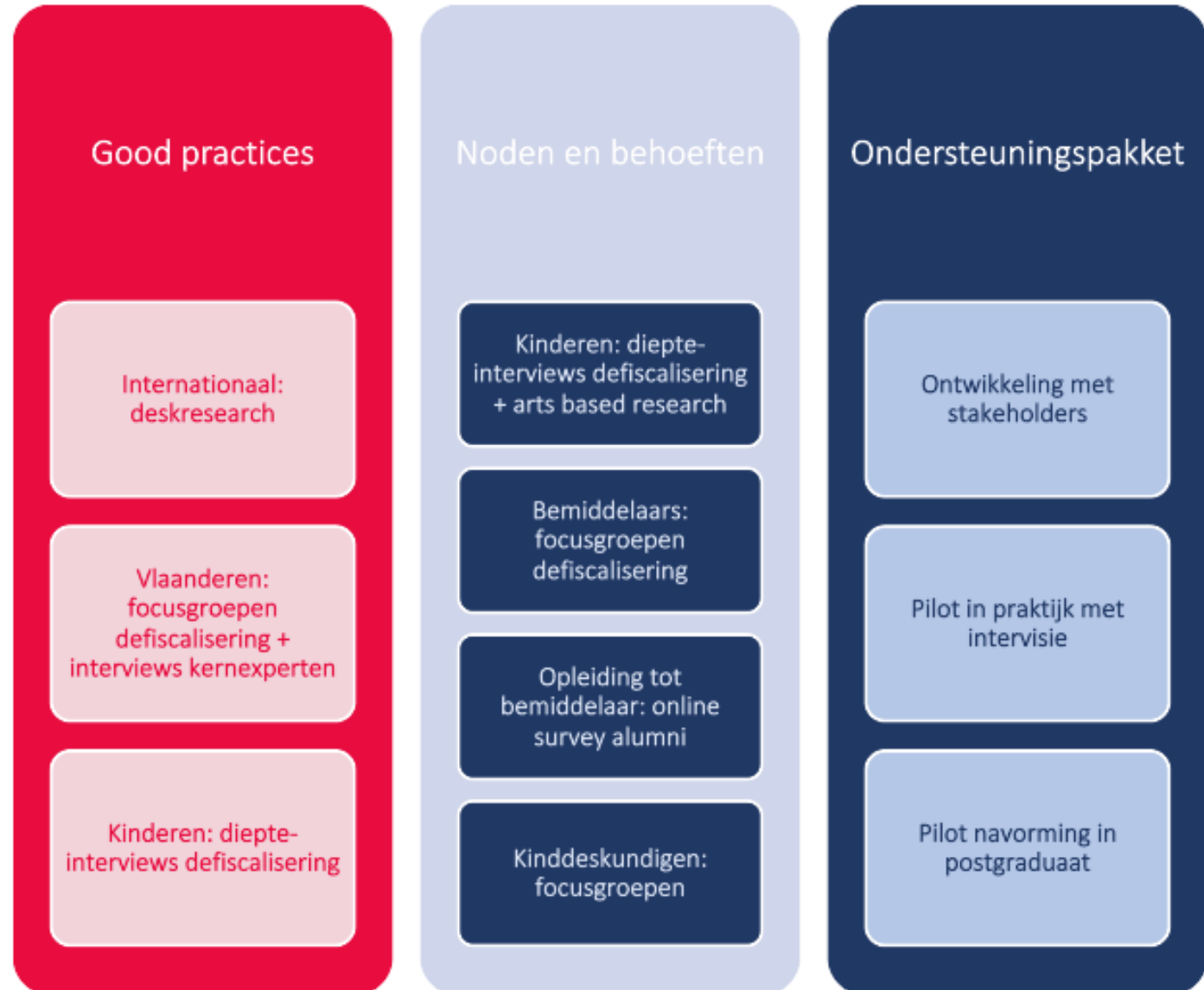
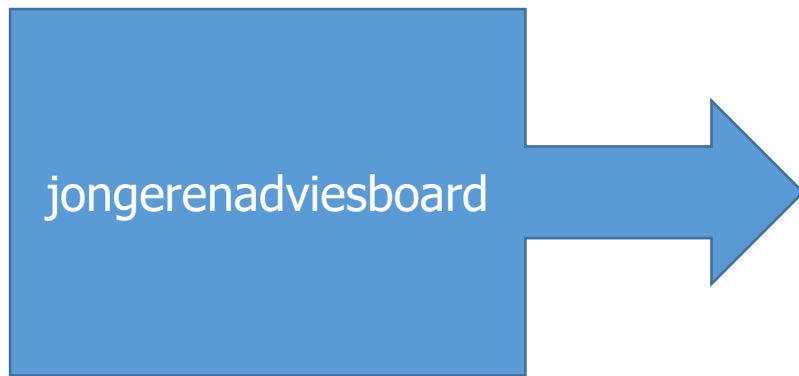
Het algemene doel is nagaan **hoe** we de stem van het kind **maximaal een plek kunnen geven** in de scheidings- en/ of ouderschapsbemiddeling van hun ouders.

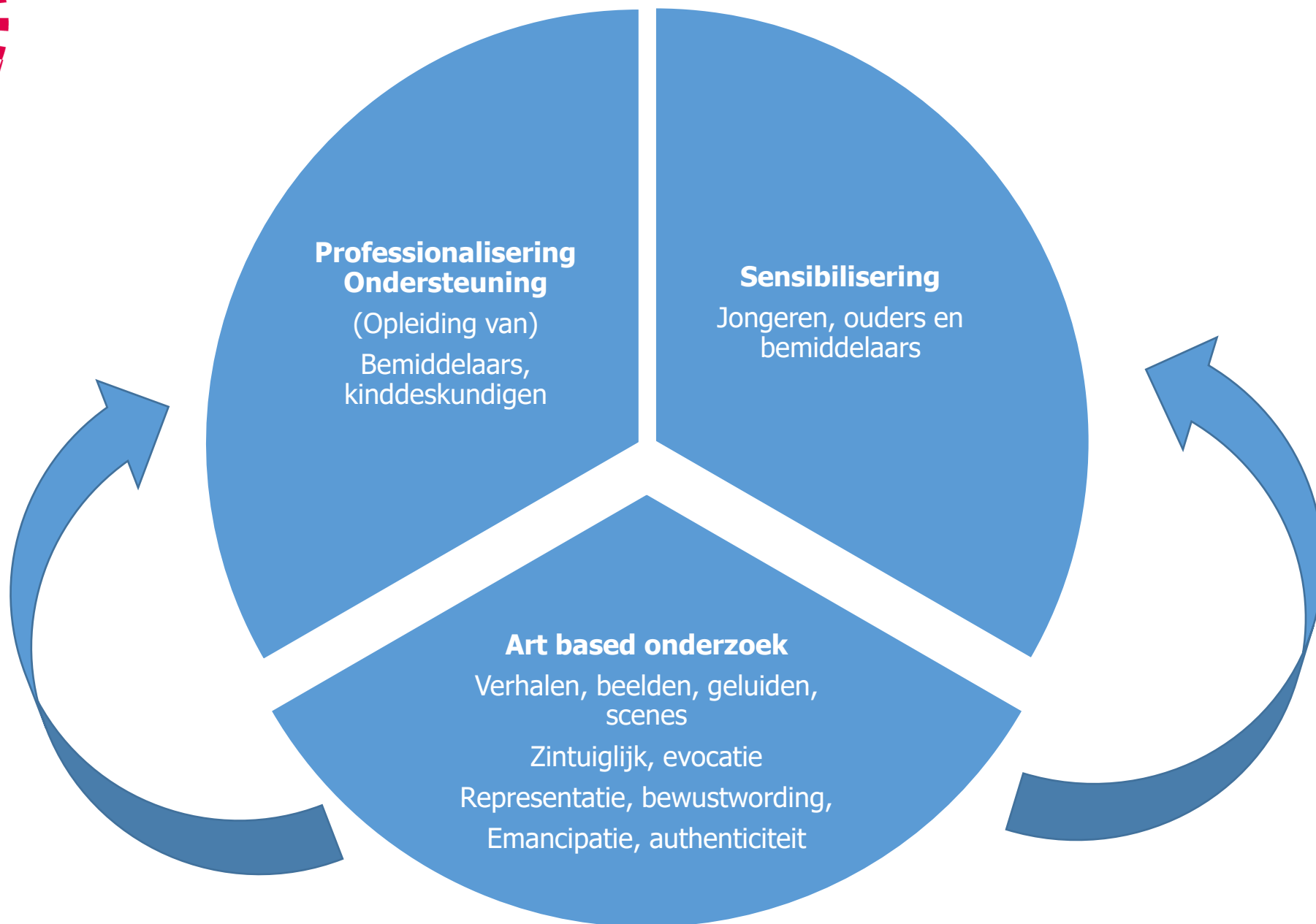
1. Huidige praktijk en good practices in kaart gebracht (vragenlijst, interviews en focusgroepen AJ 20-21)
2. Diepte-interviews met kinderen, jongeren, jongvolwassenen (AJ 21-22)
 - **Wat** zijn de percepties, ervaringen van kinderen/jongeren met scheidings- en ouderschapsbemiddeling?
 - **Op welke manier** willen kinderen/jongeren betrokken worden in het bemiddelingsproces van hun ouders?

3. **Hoe** kunnen we de inbreng van kinderen/jongeren vertalen naar een zinvol format/medium dat de familiaal bemiddelaar kan inspireren en in zijn praktijk kan hanteren? (AJ 23-25)

PWO : Onderzoeksvragen- methode

#MOVINGMINDS

Het arts-based research continuum

Kunst en onderzoek kunnen op verschillende manieren samengebracht worden.

In de literatuur worden er verscheidene types van arts-based research onderscheiden. Dit weerspiegelt zich in het gebruik van diverse termen die allen onder het paraplubegrip arts-based research geplaatst kunnen worden, denk maar aan arts-informed research, arts-informing research, artistic inquiry, arts-related research, art in/as research, research about art...

Aan de hand van het methodologisch kader uitgewerkt door het internationaal consortium ABR (Gerber et al. 2020) stonden we stil bij onze eigen positie als onderzoeker binnen het bredere arts-based landschap. Uit deze oefening werd duidelijk dat ook binnen ons netwerk onderzoekers verschillende posities innamen.

Zo waren er heel wat deelnemers die aangaven vooral bezig te zijn met '**arts-related research**' en '**arts-informed research**'. Binnen het kunstgerelateerd en kunstgeïnformeerd onderzoek wordt kunst gebruikt om bepaalde aspecten van de data van onderzoeksdeelnemers en/of de onderzoeksresultaten te verduidelijken of wordt het binnen een kwalitatieve onderzoekscyclus ingebracht om het bestaande arsenaal aan kwalitatieve methoden (interview, focusgroepen, observaties) uit te breiden. We zien dat arts-based onderzoek vooral de laatste twee decennia meer en meer de aandacht is gaan trekken van kwalitatieve onderzoekers. Als een kwalitatieve onderzoeksbenadering ligt het enerzijds in lijn met andere kwalitatieve tradities zoals etnografie, actie-onderzoek, fenomenologie en narratief onderzoek. Anderzijds probeert men via arts-based onderzoek bepaalde discussies over het dominante discours in onderzoek te doorbreken. Heel wat deelnemers van het netwerk geven dan ook aan dat ze arts-based methoden vooral inzetten om de talige en tekstuele focus in onderzoek te doorbreken.

Een minderheid van de deelnemers situeert zijn/haar onderzoek als een doorgedreven vorm van '**arts-based practice**' waarbij het artistieke proces systematisch ingezet worden in alle fasen van het onderzoek, van het genereren van data tot analyseren, interpreteren en representeren van onderzoek. In deze vorm van ABR staat het inzetten van het eigen creatieve proces van de onderzoeker centraal. Het zal dan ook niet verbazen dat dit type onderzoek vaak, maar niet altijd, uitgevoerd wordt door personen die toch wel een of andere kunstopleiding hebben gevolgd. Het maken van kunst is hier tegelijkertijd ook het voeren van onderzoek. Beide

ART BASED RESEARCH

“research that uses the arts, in the broadest sense, to explore, understand and represent human action and experience” (Savin-Baden & Wimpenny, 2014, p. 1).

Op kunst gebaseerde praktijken als onderzoeksmethode of een benadering van onderzoek die met kunst bepaalde aspecten van de wereld om ons heen in beeld wil brengen

❑ Kunst in onderzoek

- in één of meerdere fasen van het onderzoeksproces (Leavy, 2015)
 - Om data te verzamelen; data te analyseren; reacties van een publiek uit te lokken; om onderzoek te evalueren (Austin & Forinash, 2009)
- een vorm van onderzoek dat beïnvloed is door, maar niet gebaseerd is op kunst

❑ 2 centrale vragen:

- Hoe kan kunst ons onderzoeksproces informeren? (*de weg naar antwoorden op onze onderzoeksvragen*)
- Hoe kan kunst de representatie van het onderzoek informeren? (*via welke kunsttaal kunnen we de ver-taling maken*)

We doen dit omdat

- we geloven dat in de **kruisbestuiving tussen kunst en wetenschap** een rijke taal ligt voor jongeren om hun authentieke verhaal te kunnen ver-beelden.
- we “**door kunst kunnen raken en geraakt worden**”: een taal die gebruikmaakt van: woorden (zoals poëzie), maar ook klanken, beelden of bewegingen ons kunnen raken (De Vos et al, 2018, p27).
- in de taal van kunsten is er plaats voor **gevoel en affecten**.
- dit kan **vele vormen** aannemen; via muziek, theater (scenes), dans, beeldende kunst (artefacten) en audiovisuele media*.
- Via deze praktijken willen we de **ervaring onderzoeken** van zowel jongeren als betrokken onderzoekers en zo tot **nieuwe inzichten** komen.
- We kennis en inzichten willen inzetten **ter verbetering van de praktijk** (o.a. daarom is ABR zeer geschikt voor praktijkgericht onderzoek)
- *Wat **bedoelen we** als we zeggen dat we Art-Based-Research doen?*

Hoe?

- In de ruime zin: **kunsthinnige en creatieve manieren** van werken en onderzoek begeleiden/doen
- Aanpak = **samen** kiezen-> onderzoeker én betrokkenen
- Manieren: talrijke input over deze kwestie (o.a. rond validiteit)
 - Doen de bevindingen recht aan de onderzochte situatie (*ipv zijn de bevindingen een goede weergave van de feitelijkheden*)?
 - Want ABR biedt nl. ook ruimte voor subjectieve beleving, emoties en neemt zorgen van mensen serieus.
 - Authenticiteit wordt zo een belangrijk onderdeel van validiteit, het moet **resoneren**.
- Zoeken naar **evocatieve manieren**:
 - Welke taal, kunstvorm is passend gezien de onderzoeksvraag / doelgroep?
 - Hoe kunnen we de inhoud van het onderzochte zo goed mogelijk in die kunstvorm tot uitdrukking laten komen?
- Vraagt **voortdurende reflectie** van de onderzoeker: onderzoekende en kritische houding
- Met kunstenaars, experts binnen de disciplines

Voorbeelden van praktijken

ter illustratie

Via voicing: stem geven aan onderdrukte of minderheidsgroepen

- **Storytelling:** manier om mensen een stem te geven en te empoweren
 - Brengt de subjectieve beleving in beeld
 - De onderzoeker stuurt niet
 - Speelt een rol in proces van zelfherkenning (essentiële stap in het overwinnen van moeilijke perioden in het leven (Leavy 2015)).
- **Muzikale 'lenzen'**
 - Je kan op zoek naar een bredere, meer gelaagde, metaforische betekenisverlening (Bakan, 2013; Bressler, 2008; Neilsen, 2008)

Voorbeelden van praktijken

- **Participatief theater:** transformatief leren - proces dat nodig is om naast het veranderen van structuren aandacht te hebben voor het gedrag van alle betrokkenen die met de structuren te maken hebben
 - **Forumtheater:** o.a. geschikt voor situaties waar het gaat om machtsverschillen en het vergroten van zeggenschap van kwetsbare partijen
 - Methode: casus bepalen – participatieve voorstelling + reflectie – verwerken van inzichten (o.l.v. theatertrainer)
- **Dans:** vertrouwen op lichaam als bron van info (dataverzameling, analyse en interpretatie)
- **Beeldende kunst:** laat ons zien hoe de wereld is of hoe je deze kunt zien en biedt nieuwe en wellicht onbekende interpretaties op onszelf en omringende wereld

“Het vertellen van verhalen onthult betekenis, zonder de fout te begaan die betekenis vast te leggen”.

Hannah Arendt

Hoofdkenmerken van Art-Based Research als praktijkgericht onderzoek

Zie **ook vorige slides**

- Meer een onderzoeks**benadering** dan een **vastomlijnde** methode
- HET WARE: alle **kennis**bronnen moeten serieus genomen worden, kunst is er om de kennisbronnen te ontsluiten
= *Methodisch grondig*
- HET GOEDE: **ethiek**: kennis en inzichten (uit de wereld) opdoen, maar ze ook inzetten voor concrete verbetering in de PRAKTIJK (daarom ook participatief)
= *Ethisch verantwoord*
- HET SCHONE: **esthetica**: kunsten als niet-discursieve taal, gevoel, affect, geraakt worden, schoonheid

Deze 3 elementen gaan samen

Kwaliteitsdimensies (Pijlman)

Methodische grondigheid ABR:

- 1. Praktische relevantie** (voor het werkveld, in en vanuit de beroepspraktijk en het betreffende beleid)

*Zie ook de **onderzoeksvragen** vanuit de nood.*

1. Kennis die bijdraagt aan oplossing probleem/vraag
2. Nauwe samenwerking tss **praktijk X onderzoek X onderwijs**

-> co-creatie = dan de voorwaarde
(living-labs, experimenteerruimte,...)

Aandachtsptn praktische relevantie

- **Meerstemmigheid**, meerdere perspectieven
 - risico dat de onderzoeker het eindverhaal bepaalt en de stem van de dlrs naar de achtergrond verdwijnt
- **Co-creatie** ≠ living labs
 - vraag: “wie speelt een ‘echte’ rol in de co-creatieproces”?
- **Participatie**: bij **toenemende participatie** is er vaak een **actievere bijdrage** aan het **veranderingsproces** zichtbaar. (Participatieschaal)
- **Levenschte experimenteerruimte**:
 - oefensituatie ≠ praktijk zelf
 - kunnen in verschillende varianten een plek krijgen in ABR

Kwaliteitsdimensies (Pijlman)

2. Methodisch grondigheid (het ware)

- 1.** Onderwerp adequaat in beeld brengen:
Valideren / geldigheid

Aandachtsptn, methodische houding

- **Validiteit:** bevindingen die geen recht doen aan onderzochte situatie
 - Verhalen zijn nooit simpelweg een weerspiegeling van een 'objectieve' werkelijkheid (maar je wilt ook wel de beleving binnenbrengen)
 - Verhalen als drager van betekenis, construct
 - NIET elk subjectief geconstrueerd verhaal is 'valide' (soms kan je het niet goed vatten in het verhaal)
 - Vb: foto's maken niet altijd inzichtelijk wat iemand bedoelt (=effect op validiteit), gevolg: bescheiden formuleren over bevindingen
 - Bevindingen moeten steunen op deugdelijke data (wees je bewust!)
- **Authenticiteit:**
 - Vertrouwen in onderzoeker – verhalen
 - Transparantie over onderdelen onderzoek
 - Uitgebreide beschrijving van opzet, dataverzameling, analyse, citaten, beschrijvingen , tekeningen
- **Generaliseerbaarheid:** kan je resultaten vertalen naar ander onderzoek?
 - Vertoont die situatie vergelijkende kenmerken als de onderzochte situatie?
 - Hoe zijn de resultaten dan relevant?
 - Welke inzichten zijn relevant voor andere situaties?

Kwaliteitsdimensies (Pijlman)

3. Ethisch verantwoord (het goede)

Voorbeeld: Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (Algra, Bbouter, Hol & Van Kreveld, 2018)

1. Eerlijkheid: geen ongefundeerde claims, correcte rapportering, bronnenvermelding, open over onzekerheidsmarges)
2. Zorgvuldigheid: gebruik van wetenschappelijke methoden rond onderwerp, uitvoering, verslaggeving en disseminatie
3. Transparantie: data zijn helder, ook de weg ernaar toe, argumentatie is helder en stappen ook
4. Onafhankelijkheid: geen overtuigingen van politieke of commerciële aard
5. Verantwoordelijkheid: niet opereren vanuit isolement en wetenschappelijk relevant onderzoek voeren

Aandachtsptn ethische verantwoording

- Wiens stem horen we eigenlijk?
 - als de inzet is om stem te geven aan een specifieke doelgroep, in hoeverre lukt dat dan?
- Rol onderzoeker: terugtrekken, vertellen, faciliteren, *minder* stappen zetten in proces van verzamelen, analyseren, interpreteren, (re)presenteren van verhalen
- Eigenaarschap: stem geven (maar bvb zelf niet in beeld komen)
 - Wie bepaalt wat er gedeeld mag worden? Op welke wijze?
 - Afspraken maken
 - Gevoelige kwesties
- Reflectie

Kwaliteitsdimensies (Pijlman)

4. Esthetische kwaliteit (het schone)

1. Leavy (2017) biedt kwaliteitsdimensies voor dit luik: kracht van vorm, esthetische kracht, persoonlijke handtekening (stem en stijl onderzoeker)
2. Daarom:
 - Evocatieve – onderzoekers
 - Welke taal, kunstvorm is passend gezien het onderzochte en de doelgroep?
 - Hoe kunnen we de inhoud zo goed mogelijk in die kunstvorm tot uitdrukking laten komen?
 - Ontvangers:
 - Resultaten moeten 'herkend' worden
 - **Sympatische**, brede **resonantie**, overstijgt individuele betekenisgeving
 - > Spreekt ook mensen aan die niet betrokken zijn bij onderzoek of thema

Aandachtsptn esthetische kwaliteit

- Onderzoek: zo dicht mogelijk bij ervaringen en gevoelens van de mensen, raken, in beweging zetten
- Bijdrage leveren aan verandering
- Zoeken naar levendige beschrijvingen die het onderzoek naar voren brengen
- Beelden en metaforen = onmisbaar
- Beeldende taal: aanschouwelijk maken
- Niet-verbale vormen: diepere impact (vaak)

Kwaliteitsdimensies (Pijlman)

5. Noodzaak van kritische reflectie:

Geen vast recept voor onderzoekende houding, voorwaarden:

1. Kritische houding
2. Voortdurende reflectie (onderzoeksvraag en methoden)
3. Aandacht voor betrokkenen en jouw eigen rol

De kwaliteitsdimensies ABR voor praktijkgericht onderzoek zoals hier beschreven worden relevant in onderlinge samenhang met elkaar, de onderzoekers en verschillende delen van het proces.

Onderdelen onderzoeksproces	Mogelijkheden en aandachtspunten
Onderzoeksopzet	<ul style="list-style-type: none">- Niet altijd ABR in beschrijving van het onderzoek -> (Leavy) kan wel de basis versterken- Voorfase: vaak al een richting en gekoppeld aan expertise/voorkeuren onderzoekers (= niet persé erg)- Gebeurt meestal ook zonder goedkeuring opdrachtgevers, professionals, actoren
Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none">- Veel voorbeelden te vinden vanuit ABR- Verantwoorde wijze = Storytelling- Belang van goede voorbereiding (Muziek vb)- Verzamelen data (vb dans): nauwgezette voorbereiding, afstemming context (want de danser is geen onderzoeker)- Methodieken zijn vaak ook nieuw, vraagt aandacht (vb fotoverzameling en theater)- Participatieve aanpak (dus niet allen onderzoekers)
Data analyse	<ul style="list-style-type: none">- Om verdere verdieping aan te brengen (H5 Dans)- Resultaat van analyse (H6 Visual Thinking Strategies)- Storytelling (verzamelen en analyse samen o.w.v. narratieve aspect)- Collectieve beleving (dans)

Onderdelen onderzoeksproces

Presentatiefase

- Meestal één of meerder kunstvormen in deze fase
- Gevarieerd (van schriftelijke presentatie tot fotovoorstellingen,...)
- Soms een andere kunstvorm dan in het 'hoofdonderzoek'
- Muziek, film = voor de hand liggende vormen
- Onderzoeksrapportage mag uitdagend zijn
- Vaak combinatie (schriftelijke rapportage, neerslag + andere vrije vorm)
- Juist de uitdaging om hierin te durven stappen

Bronnen - doc

- Algra, K., Bouter, L., Hol, A. & Kreveld, J. van (2018). Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit. Geraadpleegd op <http://www.vsnu.nl>
- Coemans, S., Hannes, K., Siegesmund, R., Wang, Q. (X) Art –based Methods in Socially Engaged Research Practice: A classification Framework.
- De Vos, N., Kienemans, S., Van Heijst, P. (2019). *Arts-Based Research voor het sociaal domein. Op kunsten gebaseerd praktijkgericht onderzoek*. Bussum: Uitgeverij .Coutinho.
- Dewey, J. (2005). *Art as experience*. New York: The Penguin Group.
- Leavy, P. (2017). *Method meets art. Art-Based Research practice (second edition)*. New York/London: Guilford Press.
- Leavy, P. (2017). *Research design. Quantitative, qualitative, mixed methods, arts-based, and community-based participatory research approaches*. New York: Guilford Press.

Table

Arts-Based Research Philosophical and Methodological Continuum

Type	Epistemology	Arts Engagement	Researcher Engagement
Arts-Based Research Practice	Arts-based or aesthetic epistemic	Art as data and investigation Iterative arts processes Singular or multiple arts genres Immersion and Reflection Iterative dynamic dialogic analysis Art as Result and dissemination Audience engagement and evaluation	Researcher Immersion Researcher artistic competence Researcher arts-based responses Participant/ Researcher Researcher reflection Inclusion of Reflection of Others Inclusive of evocative imaginal, emotional, sensory, embodied data
Arts-Informed Research	Social constructivist, Post structuralist, Post-Qualitative, or other qualitative epistemic	Art and qualitative data equally valued Singular or multiple arts genres or exemplars Participant generated arts-based and interview data Exemplifies or Amplifies Data or Results Engagement of audience Qualitatively understood thematically analyzed	Researcher/Observer and Researcher/Participant Researcher collects arts-based data
Arts-Related Research	Social constructivist, Pragmatic, or other qualitative epistemic	Art as Peripheral Data Singular or multiple arts exemplars Participant Generated arts-based and interview data Art as illustrative exemplars of qualitative data and/or results	Researcher /Observer Researcher collects arts-based data Researcher collects textual data

Reprinted from *Arts-Based Research in the Social and Health Sciences: Pushing for Change with an Interdisciplinary Global Arts-Based Research Initiative* by N. Gerber, E. Biffi, J. Blondo, M. Gemignani, K. Hannes, & R. Siegesmund, 2020, *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 21(2), <http://dx.doi.org/10.17169/fqs-21.2.3496>. CC BY-4.0